

Dilemmaspillet

I det følgende præsenteres et projektsamarbejde om innovation, der giver anledning til en række udfordringer/dilemmaer.

Når I har familiariseret jer med projektsamarbejdet og dets deltagere udleveres en opgave til hver gruppe, der skal løses på 20 min. Der findes ikke yderligere hjælp, men Advokat Magnus Hansen fra Advokatfirmaet Hinterklug & Hochbein vil være til rådighed med svar på faktuelle spørgsmål (om retligheder).

Hver gruppe vælger en deltager, som præsenterer gruppens svar.

Før projektstart

Tre mindre virksomheder, en kunstner og et universitet bliver enige om at søge om et delvis offentligt finansieret projekt fra en ny pulje - *Produktfornyelse gennem Open Innovation* - der netop er frigivet. Projektet faciliteres af Teknologisk Institut som videnformidler.

Projektets titel er: *Bedre belysning med LED gennem Open Innovation*.

Det er projektets formål at udnytte de nyeste og kommende landvindinger inden for LED-teknologien til at forbedre belysninger gennem

- bedre energiudnyttelse
- en bedre oplevet belysningskvalitet
- nye overraskende designs

Det er ikke projektets primære formål at udvikle nye patenterbare idéer, men da det er erfaringen, at dette kan ske, er der i den projektaftale, der indgås parterne imellem taget højde for denne situation. Den del af projektaftalen (§7 – 9), der omhandler retten til viden, fremgår af bilag1.

Præsentation af de medvirkende

1. Firmaet Sterlang A/S startede for 15 år

siden som en butik for halogenbelysninger, men var ikke tilfreds med de lamper der fandtes. Man begyndte derfor at få fremstillet egne lamper, og det blev en succes. Firmaet gik derfor ud af detailbranchen og helligede sig design og fabrikation via underleverandører i Fjernøsten. Sterlang har i dag 20 medarbejdere og er begyndt at få forhandlere i Sverige og Nordtyskland. Projekt-deltager fra Sterlang er marketingchef Hanne Jensen.

Marketingchef Hanne Jensen
Sterlang A/S

2. Firmaet Roughlight Aps blev startet for 5 år siden af en belysningsmester, der efterhånden havde opøvet en ekspertise i lysætning ved alternative arrangementer og koncerter under primitive forhold. Han oplevede at det udstyr, der kunne købes ikke egnede sig til primitive forhold og begyndt med at bygge det om. Efterhånden startede en mindre produktion af belysningsudstyr, og det blev en succes. Projektdeltager fra Roughlight er udvikler og tekniker Nicklas Olsen.

Tekniker Nicklas Olsen
Roughlight Aps

3. El-installationsfirmaet Lysdahl Aps blev startet af elektriker Kenneth Lysdahl for få år siden. Lysdahl var efter sin læretid startet på en ingeniøruddannelse, som han dog måtte afbryde af familiemæssige grunde – der skulle skaffes penge til den nye familie. Lysdahl havde god omsætning i opgangsperioden og det lille firma havde 3 svende foruden Lysdahl selv, og fruuen stod for administrationen. Lysdahl var forsigtig og lagde penge

El-installatør Kenneth Lysdahl
Lysdahl Aps

til side til udvikling af forretningen. Fra sin studietid var han blevet interesseret i optimering af rumbelysning, havde spændende idéer og begyndte at samarbejde med arkitekter og ingeniører om anderledes og bedre belysning. I nedgangstiden blev det firmaets redning, og Lysdahl har suppleret den vigende installationsforretning med løbende opgaver

i den planlæggende fase. Det er Kenneth Lysdahl selv, der er projektdeltager.

4. Kunstneren Vigdis Olufsdottir fik en del opmærksomhed med forskellige stykker installationskunst, da hun begyndte at arbejde med lys- og farvevirkninger og ved forskellige udstillinger overraskede publikum ved at demonstrere, hvad skiftende farvesammensætninger i belysninger kan gøre for oplevelsen af et rum eller et kunstværk. Det førte hende over i at bruge lampen som emne for kunstværker, og hun er nu en meget efterspurgt kunstner. Hun overvejer at udbrede sin kunst ved at lave brugskunst i serier i stedet for unika. Vigdis Olufsdottir er momsregistreret og derfor et personligt ansvarligt firma.

Kunstner Vigdis Olufsdottir
Enmandsfirma

5. Teknologisk Institut har gennem tidligere projekter fået erfaring dels med projektledelse og dels, gennem faglige afdelingers arbejde, med energioptimering af lyskilder. Instituttet samarbejder i øvrigt med andre GTS'er, først og fremmest

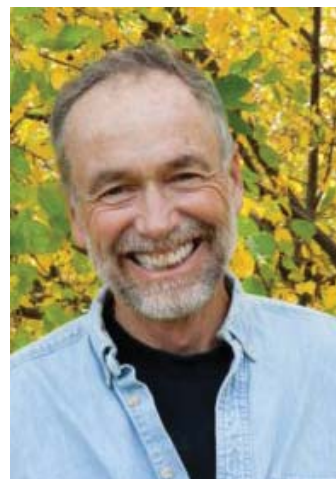
Delta Lys og Optik. Teknologisk Institut er projektleder repræsenteret ved Hanne Lundgreen

6. Lektor Ole Carstensen er ansat på Lysteknisk Laboratorium, DTU og interesserer sig meget for optimering af lyskilder. Carstensen underviser også om lysteknik på Ingeniørhøjskolen i København, hvor installatør Kenneth Lysdahl lærte ham at kende.

7. En af de studerende ved DTU Lysteknisk Laboratorium, Anna Jacobsen, skal i forbindelse med sit speciale arbejde med forbedring af belysninger med lysdioder.

Projektleder Hanne Lundgreen
Teknologisk Institut

Lektor Ole Carstensen
DTU Lysteknisk Laboratorium

Student Anna Jacobsen
DTU Lysteknisk Laboratorium

Bilag 1

Vedr. rettigheder

Baggrundsviden

7.1 En Parts Baggrundsviden, som af Parten stilles til rådighed for Projektet, forbliver den pågældende Parts ejendom såvel under som efter Projektperioden, og der gives ikke ved indgåelse af denne Aftale nogen licens til udnyttelse af Baggrundsviden, medmindre andet aftales skriftligt.

7.2 Parterne er forpligtede til at stille den nødvendige Baggrundsviden til rådighed for Projektet og giver hermed hinanden en gensidig ikke-eksklusiv brugsret til intern anvendelse heraf udelukkende til opfyldelse af Parternes forpligtelser i henhold til Aftalen.

Forgrundsviden

8.1 Ejendomsretten til den under Projektet genererede Forgrundsviden, herunder men ikke begrænset til Projektresultaterne, tilkommer den eller de Parter, der har genereret den pågældende Forgrundsviden. Parterne er imidlertid frit stillet med hensyn til anvendelse af generel knowhow oparbejdet i forbindelse med arbejdet med Projektet.

8.2 Til brug for udarbejdelse af en ansøgning om patent eller anden immaterielretlig beskyttelse forpligter Parterne sig til at samarbejde med den eller de pågældende Parter om sådan beskyttelse.

Tredjemands rettigheder

9.1 Parterne indestår for, at arbejdet med Projektet og de herfra genererede resultater Parterne bekendt ikke krænker tredjemands rettigheder.

Advokat Magnus Hansen
Hinterklug & Hochbein

Advokat Magnus Hansen
Hinterklug & Hochbein

TEKNOLOGISK
INSTITUT

Next practice

Opgave til gruppe 1

Før projektstart

Mens deltagerne venter på afklaring af bevillingen af projektmidler, har de første inspirerende møder allerede kastet resultater af sig:

1. Udviklingsmand og tekniker Nicklas Olsen, Roughlight ApS er på vandreferie i de norske fjelde. Mens han går i den smukke natur kommer han til at tænke på andre måder at styre lyset i en projektør på. Han får idéen til et nyt reflektorsystem, der kan udvikles til et patenterbart produkt.
2. Kenneth Lysdahl, stifteren af Lysdahl ApS, kommer under sit arbejde til at tænke på en ny måde at regulere strøm til mange halogenlamper, der har fordele i forhold til den kendte teknik. Idéen vil kunne patenteres.
3. Kunstneren Vigdis Olufsdottir kommer under sit arbejde til at finde på en ny måde at coate glas på, så overfladens farver changerer på en ny og overraskende måde. Processen er patenterbar.
4. Lektor Ole Carstensen, Lysteknisk Laboratorium, opfinder som et led i sit arbejde en ny kombination af lysstofrør, der er særligt velegnet i forhold til synshandicappede. Der er tale om en patenterbar idé.
5. Studerende ved DTU Anna Jacobsen arbejder også med farvekombinationer og finder ud af, at en særlig farvekombination i forbindelse med et frekvensmønster kan medvirke til at helbrede vinterdepressioner mere effektivt end den kendte teknik. Opfindelsen er patenterbar.

Hvem har i disse 5 tilfælde retten til de patenterbare opfindelser? – begrund svarene.

Opgave til gruppe 2

Projektet går i gang og udvikler sig positivt, da der indtræffer følgende:

Kenneth Lysdahl kommer i tanker om, at hans gamle underviser på Ingeniørhøjskolen, Ole Carstensen, som er ansat på DTU, er en kapacitet inden for området. Lysdahl bliver enig med de øvrige projektpartnere om at invitere Ole Carstensen til den kreative dag, man har talt om at afholde.

Ole Carsten vil gerne deltage af personlig og faglig interesse og vil gøre det gratis. Dagen bliver en succes, navnlig fordi Ole Carstensen fremlægger nogle idéer, han har fået, men som ikke passer ind i hans forskning, og som han derfor ikke har regnet for noget særligt. Men de er lige, hvad Roughlight ApS og Sterlang A/S står og mangler i deres produktfornyelse. De øvrige projektpartnere kan ikke umiddelbart anvende dem.

Lektor Ole Carstensen er en dedikeret teoretiker og interesserer sig ikke for de praktiske aspekter og siger, at kan de bruge hans tanker til noget, kan de da bare gøre det. Idéerne kræver en vis udvikling og Roughlight og Starlang bliver enige om et samarbejde til nyttiggørelse af dem. På et projektmøde nævner de, at de allerede har haft det første møde med en patentagent.

Hvem har rettighederne til idéen?

Hvordan kan det videre arbejde håndteres i forhold til projektaftalen?

Opgave til gruppe 3

I projektet er der en forpligtelse til formidling. Derfor oprettes der en hjemmeside, der informerer om brugen af LED-lyskilder. Der oprettes en mulighed for, at man kan indsende behov og idéer, og de bedste indmeldinger vil blive præmieret. For at man kan styre processen og luge de mest useriøse indmeldinger fra, bliver disse først uploadet efter, de har været drøftet på et af de ugentlige projektmøder, parterne imellem.

En af indmeldingerne kommer fra Helga Mortensen, der driver et lille økologisk hobbylandbrug, hvor hun bl.a. har et vist kvæghold. Hun skriver, at hun har købt nogle af de nyeste LED-belysninger, der er beregnet som downlight i køkkener og sat dem op i stalden som belysning. Hun vil gerne spare yderligere energi og har sat en ældre switch-moderegulering fra en halogenbelysning foran som lysdæmper. Lyset blinker lidt, som på et ældre fjernsyn, men det er ikke generende. Men hun har opdaget, at fluer tilsyneladende skræmmes bort af den særlige lyskvalitet.

Fluer i økologiske stalde er et stort problem, fordi de ikke må bekæmpes med gift, så hvis de kan bekæmpes med lys, vil det få stor betydning – og der er et stort marked for den, der kan markedsføre belysningerne.

Roughlight ApS ser straks denne mulighed, og da ingen af de øvrige projektpartnere er interesseret i dette marked, bliver man enige om, at Roughlight kan køre løs. Idéen er patenterbar, og Roughlight kontakter sin patentagent. Vigdis Olufsdottir siger dog på projektmødet, at hun synes, Helga Mortensens ophavret bør respekteres.

Økolog Helga Mortensen
Privatperson

Hvem har rettighederne til idéen?

Hvordan kan det videre arbejde håndteres i forhold til projektaftalen?

Er der andre hensyn at tage?

Opgave til gruppe 4

Projektparterne opdager, at de får stort udbytte af at inspirere hinanden og organisere kreative udviklingsmøder, hvor en af deltagerne kan præsentere en opgave. Under sådan et møde har Sterlang præsentert et ønske om et nyt kombineret service- og marketingkoncept, gerne baseret på en internetplatform.

Gruppen udvikler mange idéer i fællesskab, men navnlig en af dem træder tydeligere frem og bliver efterhånden konkretiseret.

Idéen går ud på, at Sterlang skal lancere sitet *www.lyscheck.dk*, hvor man kan indtaste størrelsen på sin stue og udvælge nogle repræsentative overflader for gulv, vægge og loft. Det bagvedliggende program udregner derefter forskellige belysningstyper baseret på glødelamper, sparepærer, halogenlamper og LED-belysning. Energibesparelsen ved Led i forhold til de øvrige belysningstyper – og ikke mindst lyskvaliteten (spektralfordeling) udregnes og programmet anbefaler nogle udvalgte lamper fra Sterlangs sortiment, som kan købes direkte i den tilknyttede webshop.

Sterlang er begejstret for idéen, og det står klart, at de er de eneste i projektgruppen, der kan udnytte idéen. Kenneth Lysdahl er den i gruppen, der ved mest om eneretsbeskyttelse, og han har læst på Patent- og Varemærkestyrelsens hjemmeside, at den slags programmer og marketingmetoder ikke kan beskyttes.

Kan Sterlang frit benytte den fælles udviklede idé, eller hører der betingelser med?

Hvordan kan man bedst sikre sig imod, at andre stjæler konceptet?

Opgave til gruppe 5

Projektet udvikler sig meget positivt, og mod forventning kommer parterne samme frem til en række nye og overraskende løsninger, hvoraf flere er patenterbare.

Lektor Ole Carstensen er specialevejleder for Anna Jacobsen og de kommer til at tale om projektet. Anna Jacobsens far Thor Jacobsen er administrerende direktør for den danske afdeling af den verdensomspændende koreanske koncern Hiolang. Koncernen har gennem de seneste år været inde i en voldsom vækst og er kendt for sin aggressive opkøbspolitik. Det er koncernens strategi at dominere verdensmarkedet for LED-belysning, og man opkøber aggressivt både firmaer og rettigheder for at nå dette mål.

Hiolang analyserer situationen og finder ud af, at en af projektdeltagerne, Lysdahl ApS trods sin forsigtighed har økonomiske problemer. Dir. Thor Jacobsen kontakter Kenneth Lysdahl og kommer med et tilbud, som denne umuligt kan afslå. Hiolang køber hele anpartskapitalen, lader Kenneth Lysdahl forblive som direktør, men tilbyder ham en løn, som han tidligere kun har kunnet drømme om. Endvidere aftales det, at ApS'et nedlægges en måned efter, at projektet er slut, hvor Kenneth Lysdahl ansættes hos Hiolang til en attraktiv løn, forudsat han har vist sig loyal over for Hiolang.

Thor Jacobsen (Annas far)
Hiolang

Kenneth Lysdahl mener ikke, at det er væsentligt for projektet, hvem der kontrollerer hans firma, så det nævner han ikke noget om. Men hans adfærd i projektgruppen ændres, og han kræver del i de udviklede idéer og den mulige eneret i et omfang, der undrer de øvrige projektdeltagere. Selv inden for specielle områder som scenebelysning kræver han ikke-eksklusive licenser til idéer, som han ikke har medvirket til at udvikle.

Projektlederen aner uråd og begynder at grave i forholdet. Hun finder ud af, at Hiolang i virkeligheden er ved at malke projektet for intellektuelt indhold med Lysdahl som stråmand, men projektaftalen er tilsyneladende ikke blevet overtrådt.

Hun går nu til projektudbyderen i centraladministrationen og forelægger situationen. Umiddelbart efter viser det sig, at et dagblad har fået nys om sagen og stiller spørgsmål til ministeren om brugen af offentlige midler til støtte af åben innovation.

Udarbejd et udkast til svar fra ministeren.

